

BONUS PRINCEPS.

PANEGY-
RICUS,
DIVOULDARICO, Duci
Megapolitano,

XIV. Martij, anni 1609.

In Academia Megapolitana, quæ est Rostochij,

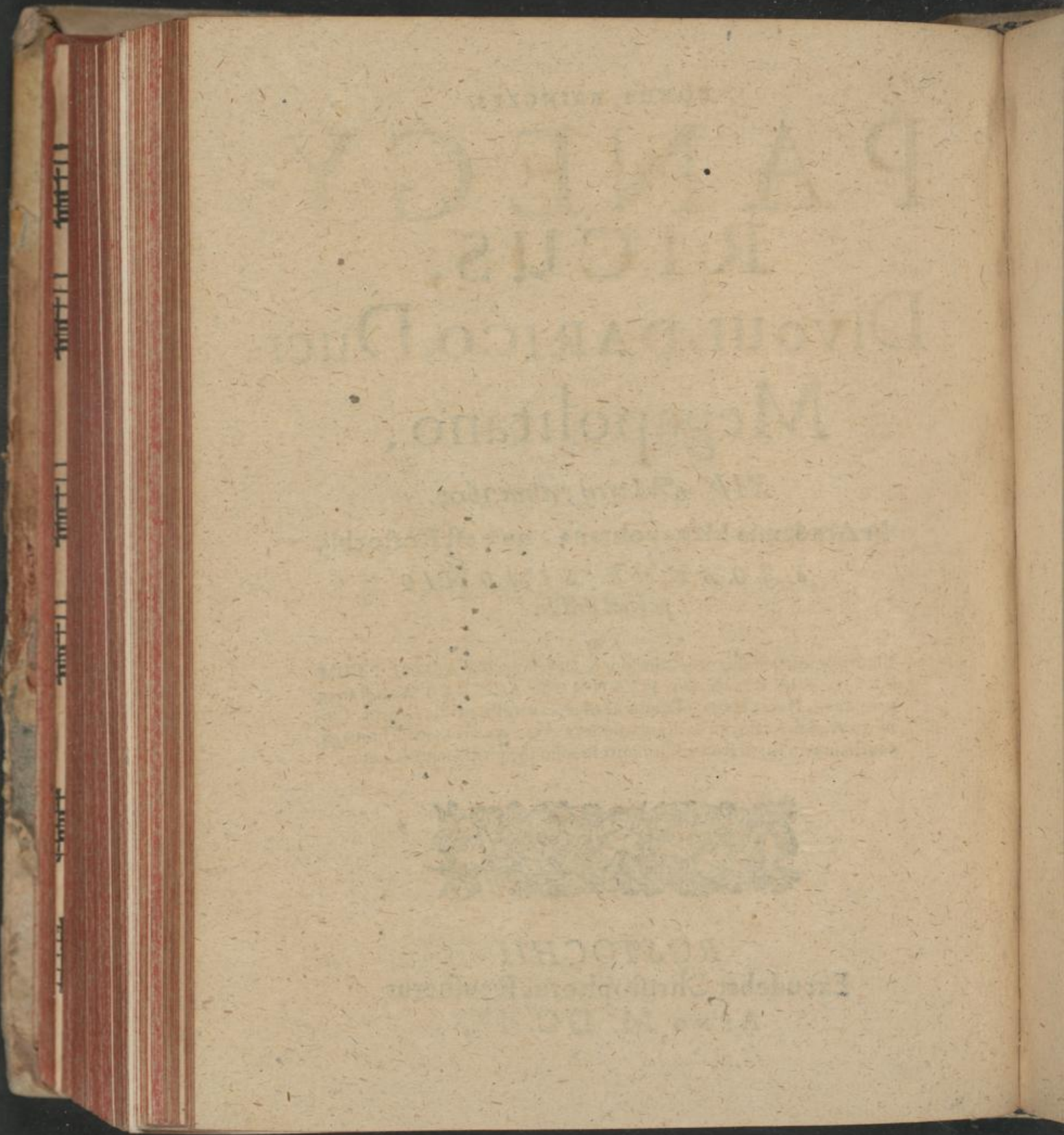
à JOANNE SIMONIO
publicè dictus.

AD

Illustrissimos Celsissimosq; Principes & Dominos, Dn: ADOLPHUM
FRIDERICUM, & Dn JOANNEM ALBERTUM, fratres
germanos, Duces Megapolitanos, Principes vetustæ gentis Hegetæ, Co-
mites Sverini, Rostochij & Stargardij Dynastas: cum recipiendi homagij
causâ, urbem suam Rostochium, mense Julio incipiente, ingrederentur.

ROSTOCHII
Excudebat Christophorus Reusnerus
ANNO M. DC. IX.

*Illustrissimis atq; Celsissimis Principibus
& Dominis,*

DN. ADOLPHO FRIDERICO,

&

DN. JOANNI ALBERTO,

fratribus germanis,

*Ducibus Megapolitanis, Principibus vetusta gentis Heneca,
Comitibus Sverini, Rostochij & Stargardij Dynastis,
Dominis meis clementissimis.*

Illustrissimi Celsissimiq; Principes, Domini clementissimi: tenuerunt ante paucos annos pari potestate hunc Ducatum, cumq; felicissimè administrarunt, duo clarissima imperij Romani lumina, Duces Megapolitani, fratres germani, JOANNES ALBERTUS, divus VV. CC. avus, & UL DARICUS, patruus magnus. Et quidem avus vester, etsi prematurâ morte, tota hac Megapoli, Musisq; ipsis lugentibus, obiit: annum enim ætatis quinquagesimum primum vix dum ingressus hanc mortalitatem exiit: tamen gloriæ satis vixit: ita, ut exemplum rectè & vivendi & imperandi posteris suis reliquerit. Nam cum esset ijs, quas veteres sapientes Homerus & Plato in Regibus imprimis requirunt, artibus sic instructus, ut pares propemodum omnes superaret: nactus Patris ALBERTI, divi abavi vestri, Principis optimi & sapientissimi, felici ex hac vitâ migratione vacuum factum Principatum; statim, ceu in sublimi loco posita illustris arx, qualis esset futurus gubernator, omnibus & finitimis & longinquis se conspiciendum ostendit. Nihil dicam de religione ab ipso confirmata: nihil de foro Provinciali restituto: nihil de hac Academiâ restauratâ: nihil de repub. sapienter administratâ: nihil de justitiâ, munificentia, amore in subditos paterno: nihil de id genus virtutibus heroïcis alijs: quorum operum maximorum socium VV. CC. avus habuit fratrem UL DARICUM. Fuerunt multa tanti Principis propria, plurimorum monumentis celebrata. Arti enim basilicæ totus impensè fuit deditus. liberalium disciplinarum amplifican-

plificandarum studio mirificè arsit. ad excitanda adolescentum, si quæ essent
feliciora, ingenia, regiam operam contulit. doctos viros, insignesq; artifices,
undiq; accersitos, cum esset elegantia studiofissimus, liberaliter fovit. In
certaminibus & ludis equestribus suos familiares accuratè exercuit, eam di-
sciplinam, quæ corpora cœlestia sine superstitione contemplatur, præclare
tenuit. mensam, pro re natâ, colloquijs suavissimis de religione, de jure, de re
herbâriâ, de Philosophiâ, de iis, quæ vel essent gesta, vel per orbem terrarum
gererentur, de militiâ: non etiam nunquam de re familiari, de venatione, de
agriculturâ, ita condire solitus est, ut in posterum etiam diem cœnæ illæ sa-
perent. & quod omnium seculorum deprædicationibus dignum est: utut
fratrum animi interdum dissensione aliò abriperentur; cum in pari imperio
fieri non possit, quin Principes etiam optimi & placidissimi perturbatiunculis
vexentur: JOANNE S tamen ALBERTU S, divus vester avus, quæ er-
rat in ipso mirifica ingenij, culturâ literarum confirmata, suavitas; semper
hoc à se obtinuit, ut compositis offensiunculis, amantissimè cum fratre UL-
DARICO in repub. viveret: humanitate cum eodem, qui & ipse erat hu-
manissimus Princeps, certaret: adeoq; id efficeret, ut pari consilio, pari boni-
tate, summâ concordia, omnia publica, ad hujus Ducatus amplissimi salu-
tem, administrarentur. quam eximiam & divinam VV. CC. divi avi virtu-
tem quibus præconijs ornare debeam, nescio. Sed quis poterit omnia in-
genij & animi bona, quibus divus vester avus præ cæteris excelluit, oratione
percensere? ULDARICU S autem, laudatissimæ memoriæ Princeps, divi
vestri avi frater, à morte illius, viginti totos sex annos superstes fuit: quibus
optimum pietissimumq; Principem JOANNE M, Ducem Megapolita-
num, sanctissimæ recordationis Parentem vestrum, socium aliquando Imperij
& gloriæ habuit: quanquam exigua, prò dolor, ejus temporis fuit usura:
cætera solus rerum potitus fuit Dux ULDARICU S. Huic divo Princi-
pi, Patruo VV. CC. magno, filia ejus, Serenissima & Potentissima Danicæ
Regina, vidua, SOPHIA, quotannis Panegyrii institui jussit. Quæ partes
cum mihi essent hoc anno demandatæ; hanc oratiunculam publicè die anni-
versario recitare volui.

Eam, Illustrissimi Celsissimiq; Principes, domini clementissimi, VV.
CC. submissè offerendam judicavi; idq; duas præcipuè ob causas. Primò,
cum Princeps ULDARICU S divum avum vestrum in multis maximis
gravissimisq; negotijs Promachon habuerit; meritò harum rerum, quarum
quoq; in hac commentatiunculâ nostra fit mentio, fructus ad VV. CC. per-
tinere videbatur. Deinde, cum hoc tempore, quo VV. CC. homagium sibi
à suis subditis præstari curant; quod ut felix faustumq; sit, VVq; CC. & to-
ti reip. salutare, toto pectore Deum rogo; cum inquam, Apollo hoc tempo-
re in fabricandis gratulationibus, multum, neq; id immeritò, desudet: cen-
sebam, VV. CC. me nec majus nec exoptatius, nec præstantius quicquam
ab Optimo Maximo in hoc gubernationis exordio, precari posse, quam si vo-
væam, ut VV. CC. sint tum avi sui, tum patruum magni perquam similes: hoc
est, ut

est, ut, quæ uterque singula optabilia, pulchra, admiranda, magna, præclara
habuit; ea VV. CC. omnia conjunctim divinitus nanciscantur atque con-
sequantur. Quod meum ex intimis animi penetralibus profectum votum,
ut Deus ratum esse jubeat: atque ut VV. CC. hoc meum quaecumq; studii
um benigno vultu aspiciant; & illum devotè, & VV. CC. submissè oro. Ex
CC. VV. Academiâ; quæ est Rostochij, 3. Julij 1609.

VV. CC.

Subjctissimus

JOANNES SIMONIUS.

A 3

Nicz

 Nicanorem, Demetrii, potentissimi olim Syriæ Regis, cui perpetuæ cum populo DEI hostilitates intercedebant, Legatum, virum callidum & audacem, accepimus, cum furens odio, flagrans sævitiâ, anhelans totius Judææ excidium, extento contra templum Jehovæ; quod Hierosolymis erat; religione stupendum, structurâ communitum, situ claro admirandum; brachio jurasset, se illud funditus eversum: paulo post à Judâ Maccabæo, legis divinæ propugnatore acerrimo, in acie superatum interfectumq; hoc suæ blasphemix documentum posteris reliquisse, ut invictissimi Ducis illius jussu, caput & infame brachium mortuo præcisâ, ad ejusdem, quod ipse vastare decreverat, templi fores amplissimas publicè suspensâ & affixa, ab omnibus viderentur. Atque hujus quidem tristissimi spectaculi, de Dei in reprobos irâ, in pios benevolentiam concionantis imaginem hesternus dies, qui in fastis 13. Martij est, quoq; die illa accidisse memorantur, nobis proposuit. Hoc verò tempus de ULDARICO, illustrissimo quondam Megapolitano Duce, Principe vetustæ gentis Henetæ, Comite & Propræsule Sverinensi, Rostochij & Stargardij Domino, Germaniæ illo Nestore; Patre Patriæ; Ecclesiarum & Scholarum Evergetâ; Academiæ hujus præsidio; Orthodoxè - Catholice religionis dexterâ; imperij oculo; virtutum thesauro, nos iterum admonet: nosq; tanti Principis recordatione, cum toti huic provinciæ gratâ, tum nobis quoq; venerando cultu ac omni pietatis officio complectendâ; non solum veterem ex obitu ipsius quondam conceptum dolorem molestiamq;, sed etiam ex ejus administratione, plenâ pietatis, plenâ justitiæ & gravitatis relictum desiderium renovat. non quod cæterorum clarissimorum Ducum Megapolitanorum, qui hanc Academiam primi fundarunt, quiq; eam deinde ornavunt, & adhuc ornant, & inter illos in primis divi JOANNIS ALBERTI, herois fide in Deum constante; clementiâ in suos admirabili; comitate in nostrum ordinem mirificâ; humanitate in omnes homines propè divinâ,

divinâ, **PRINCIPIS SUMMI**, luminibus; hæc nostrâ
Ducem **ULDARICUM** animi significatione, obstruere fit
animus: sed ut Serenissimæ & potentissimæ Principis & Do-
minæ, Dominæ **SOPHIÆ**, reginæ Danicæ, viduæ, Dominæ no-
stræ clementissimæ, voluntati satisfiat. Quod enim hæc concio
ornatissima convenit: quod viri eximia doctrinâ his proximis
annis hujus diei memoriam ex hoc loco solemniter celebrarunt:
quod ego iterum in hunc ascendi: id Sophiæ, Summis ornamen-
tis ingenij, corporis, fortunæ, virtutis præditæ Reginæ opus est
& institutum: quæ hæc suæ in diuum Parentem pietatis, sui in
genitorem amoris, suæ in Celsissimam Ducum Megapolitanorum
gentem suam caritatis, non ad exigui temporis prædicationem,
sed ad omnem posteritatem fixa vult vestigia extare. Ac mihi
quidem vehementer optandum erat, ut & Serenissimæ Reginæ
expectationi, & huic festivitati respondere, atq; id efficere pos-
sem, ut Oratio mea cùm cæteris omnibus, tum vobis, Auditores,
inprimis probaretur. Nec enim me latere possunt tacitæ vestro-
rum animorum cogitationes, quibus vos commoveri intelligo,
dum expectatis, quid tandem, post laureata aliquot annorum en-
comia, vel ad audiendum novi, vel ad **D. ULDARICUM**
prædicandum singulare sim allaturus. Ego verò, Auditores, ut
metum, quem mihi hujus diei magnitudo, meaq; ad ipsam colla-
ta dicendi inopia affert, vestrâ sentio æquanimitate, vestraq; præ-
sentia paulatim minui: sic vitam Beatissimi nostri Principis, tam
late patere, tamq; secundam esse judico, ut cuius etiam dicturo
campum, nunquam non, ea præbeat amplissimum atque uber-
simum.

Cogitanti autem mihi, quidnam ex hac tantâ copia, quod ad
hujus diei expectationem sustinendam celebritatemq; tuendam
faceret, potissimum decerperem: visum fuit **IN ULDARI-
CO DUCE MEGAPOLITANO VIVUM** propo-
nere **BONI ET SALUTARIS MAGISTRATUS**
EXEMPLVM: quod si gubernatores in partibus sibi deman-
datis sequantur, nullum sit dubium, quin navem Reip. ita regant,
ut salva & incolumis in portum optatum ventis secundis delata
perveniat. Quod dum facio, atq; hæc meâ, non artificio singu-
lari, & eruditione expolitâ, sed humili ac tenui oratione pertra-
cto:

Ho: Magnifice Domine Rector, Concio clarissima nobilissima & ornatissima, à vobis peto, ut mihi exigui temporis audientiam, quæ vestra est humanitas, benignè prolixèq; tribuatis.

Bonum & salutarem Magistratum eum esse nobis sacra confirmant literæ, qui omnia sua consilia, dicta & facta eò dirigit, ut veram de Deo doctrinam propaget, sincerum Dei cultum stabiliat, Ecclesias rectè constituat, studia literarum tueatur, justiti-
am amet, disciplinam foveat. pacem colat. Neq; n. regnum aut ci-
vitas nomen est fastus, arrogantia, tyrannidis, rapina, insolentia
aut libidinis: sed est Pietatis justitiæ, bonitatis, amoris in sub-
ditos, integritatis, virtutis omnis tum possessio, tum usurpatio:
ut hic sit verè salutaris Princeps, hic sit verè bonus Magistratus
censendus, cui in votis nihil est prius, in factis nihil exoptatius,
quàm ut Domino Exercituum, regi illi glorioso, intranti, portas
sui imperii pandat, ut pias scholas & Ecclesias nutriat, &, quod
præclare in Tragœdiâ dicitur, ut consulat patriæ, parcat civibus,
fœdâ cæde abstineat, mores regat, servet orbi quietem, seculo pa-
cem suo. hæc summa principis virtus: petitur hæc cælum viâ.
Non ignoro, Auditores, pronuciari ab Aristotele Philosopho-
rum principe, inesse in occultâ tyrannide cum alias virtutes, tum
pietatem, temperantiam, sobrietatem, studium procurandi bo-
num publicum, gravitatem deniq; cum morum facilitate conjun-
ctam. Verum hæc ita tamen ab Aristotele dici scio, ut ea, quæ enu-
meravi, omnia in occultâ tyrannide affirmet reperiri simulata,
falsa, vana. sunt enim tyrannidis, quæ non apertâ facie furit, sed
haud sentientibus imperitis exercetur, hæc sophismata, hæc ar-
cana: externâ specie pietatem & religionem colere; apud ani-
mum detestari: foris, virtutis studium fingere; domi, in omni tur-
pitudine exultare: commodum publicum verbo procurare; re
autem verâ id agere, ut subditorum opes & facultates singulari
quodam artificio paulatim imminuantur atque attenuenturque: mode-
rationem præ se ferre, ut, more vulpis, quos volet alliciat: pelle-
ctos, instar Leonis, jugulet. hæc sunt decantatissima occultæ tyran-
nidis arcana. Nihil horum in verè bono magistratu: nihil, &
planè nihil. nihil in eo inest simulati: nihil fucati: pictum nihil:
fictum nihil. omnia ibi sunt vera: omnia sincera: omnia genui-
na, aperta, & ut Plato vult, *τετραγώνια*.

Ejusmo.

Ejusmodi Boni Magistratus vivum exemplum nobis reliquit
Divus ULDARICUS, Dux Megapolitanus.

Atq; ut de Pietatis & religionis, quæ in beatissimo nostro Principe mirificè eluxit, studio primum dicamus, atque quale quantumque illud fuerit, demonstramus: repetenda nobis erit superioris seculi quædam memoria, non quidem à gemino, quod dicitur, ovo, sed ab ijs præcipuè temporibus, quibus religio hæc nostra ex tenebris traditionum humanarum erepta, & in apertam Evangelii lucem, Dei opt. max. beneficio, Megalandri Lutheri ministerio reducta jam confirmari; & promulgatâ in conspectu totius Europæ, indignantibus inferorum portis, reluctantibus omnibus Diabolis, nobili & in totâ æternitate deprædicandâ Augustana confessione, in totum ferè orbem terrarum longè lateq; disseminari ceperat. Repurgaverant enim nostræ Ecclesiæ salutarem de verâ hominis peccatoris cum Deo in gratiam redeundi ratione doctrinam: effecerantque, ut beneficium Christi clarius conspiceretur, atque ut extaret vox de eâ fide, quâ remissio peccatorum accipiendâ est. patefecerant discrimen legis & promissionum, quæ sunt Evangelii propriæ. restituerant legitimum usum Sacramentorum. ejecerant divorum invocationem, vota, monachatus, theatricas pompas, & id genus alias quisquillas, fermentaque meritorum humanorum Pharisaica. revocaverant pios ad verè bona opera. postremò multis doctrinæ Christianæ partibus delibatam à Sole sacræ scripturæ lucem nostri attulerant. Verùm hoc suo divinitus excitato ministerio, hac suâ omni immortalitate digna operâ id consecuti fuerant: ut pro benevolentia, iras; pro amore, odium; pro favore offensam; pro amplexu, anathemata; pro caritate, vincula & ferrum sentirent atq; experirentur. Audiebant Ecclesiæ Catholicæ desertores, pacis publicæ turbatores, seditiosi, hæretici, disciplinæ corruptores, duri, ferrei, adamantini, qui nec suis nec publicis calamitatibus moverentur: λογισμαίχας studiosi, superstitiosi, implacabiles, pertinaces. Idemque oppugnabantur vi, scelere, fraudibus. Carolus V. mitissimus Princeps, ad sorbendum sanguinem civilem inflammabatur. Pontifex Rom. in nostros incredibili odio æstuabat. Reges orbis terrarum fremebant. de nostrorum cervicibus comitia habebantur. quicquid erat in mundo sublime; quicquid eruditum; quicquid

quid auctoritate, gratiâ, potentiâ valebat; id infensissimo adver-
sus nostros erat animo. sæviebatur in membra Iesu Christi passim,
accusabantur pij principes & civitates, quod hospitium præberent
sacerdotibus & veræ doctrinæ. in aulis plerisq; hoc agebatur, ut
novis præstigiis sanior doctrina obrueretur: & laus ingenii in
scholis putabatur, huiusmodi sophistications excogitare; quarum
auctores Romæ & in Galliis in præcipua erant admiratione. ten-
tabantur ingeniosæ compositiones eo fine; ut, seu inclinatio quæ-
dam animorum seu distractio inter nostros fieret, adversariis oc-
casio esset suum odium declarandi, & præfidiis nudatos alium
post alium opprimendi. nec deerant falsi fratres, viri oligarchici,
homines vulpinâ calliditate: qui id unice contendebant, ut, vel
adversarios dubiis interpretationibus & captiunculis eluderent;
vel sese ex istis temporum tempestatibus, etiam cum sui læsione,
ceu labrax piscis hamo, extricarent. & quod maximoperè dolen-
dum, non solum in Europâ volitabat factio Epicurea, quæ singu-
lare genus sapientiæ ducebat, ridere Deum & doctrinam divi-
nam: sed & seditiones hæresium domesticæ passim intra ipsâ Ec-
clesiarum nostrarum viscera tumultuabantur.

His temporibus tam exuleeratis, hac tam miserandâ Ecclesie
facie, hoc omnium rerum statu tristissimo, Princeps noster V L-
D A R I C V S, cum inter Pontificios educatus, & in aulâ Bava-
ricâ ipse esset aliquandiu versatus, & fasces etiam magistratus
scholastici in Acad. Ingolstadiensi gessisset: cumq; periculorum,
quæ veram domini nostri Iesu Christi confessionem, semper cir-
cumstant, magnitudinem, optimè, quæ ipsius erat in rebus civi-
libus eximia & singularis prudentia, non ignoraret: tum verò
purioris & verè Catholicæ antiquitatis, quæ in Ecclesiis Saxoni-
cis sonabat, doctrinam cupide amplexus est: nihil planè moratus
ista, quæ se ipsi truculentissimo aspectu quàm sæpissimè offere-
bant, à communi nostro hoste objecta, tela ignita. An non e-
nim existimabimus, Auditores, Vldaricum Principem, cum à
superstitiosâ, ad Deum rectè per Christum invocantem; à splen-
didâ, ad vilem & spretam; à fastuosâ, ad abjectam; à cælo, terræ,
mari, ipsis Angelis imperante, & regum colla immanissimis pe-
dibus conculcante, ad miseram, egenam & cruci obnoxiam Eccle-
siam se converteret; an non existimabimus, inquam, Principem
Vlda-

VLDARICUM, cū hæc apud se constituisset, cum his conflictatum cogitationibus, ut secum ipse tacitis sæpè verbis sic ageret? Hem! quid designo? quid occipio? egonè, ex tam antiquâ Regum Vandalicorum gente natus, à majorum pietate degeneravero? egonè hoc meo facto atavos, abavos, proavos, avos condemna- bo meos? egonè generis Megapolitani claritatem hæc mea apo- stasiâ obscurabo? sumnè autem ita hebes, ita excors, ita stupi- dus, ut non sentiam Cæsaris potentissimi in Lutheranos iram? evibratum à Pontifice, servo servorum, domino dominantium in eisdem fulmen? Purpuratorum malevolentiam? Germaniæ, Galliæ, Italiæ, totius mundi conceptum in ipsos odium? aut sum ita omnium, quæ in hoc negotio aguntur, ignarus, ut bellum fo- re non videam? quo Germania iterum inflammabitur? nova illa à fugitivo Monacho introducta religio oppugnabitur? professo- res ejusdem maximo mulctabuntur malo? Hæc & id genus alia, quæ eo tempore non obscura erant, Vldarico duci, apud animum suum veræ doctrinæ professionem meditantī, objecta fuisse, nul- lum dubium est. Sed tantum abfuit, ut hæc nænix pium Princi- pis propositum impedirent, ut etiam magis magisq; confirma- rent. Vincebat enim in principis animo pudorem, veræ religio- nis amor: timorem, spes: gloriam mundi, crux Christi: rationem, fides: mendacium, veritas: Satanam, Spiritus sanctus. Nam quod Lutherus monachatum deseruisse dicitur, in eo nihil peccavit. paruit vir ille divinus mandato Dei, quod fugienda idola, atque de Babylone septicolli exeundum esse, gravissimè & severissimè præcipit. Nec vera est, quæ nostræ religioni ab illis admodum in- vidiosè objicitur, novitas. purum putum id est Romanæ sedis fig- mentum, meræq; præstigiæ ad dementandos miseros hominum animos ab adversariis excogitatæ. fundamentum enim nostræ religionis est id, præter quod nullum aliud poni potest, quod est Christus Iesus: præter quem nullum aliud nomen datum est, in quo gratis nos oporteat salvari. hoc nomen cui hodiernum est: hic Iesus Christus: cui novus est; ei & nostra religio quin sit nova, mirum non fuerit. At tamen pericula, at scandala no- stram doctrinam presso pede sequuntur? quasi verò ista pericula, quasi ista scandala (de acceptis loquor, ut vocant, non de datis) nostræ religionis aut novitatem aut falsitatem secum importent? nec verius sint orthodoxè Catholicæ religionis, ab ipso domino

impressa *ἡμερομηνία*, atque aded Ecclesie Iesu Christi, omnibus verè piis & rectè sentientibus non inficianda, omniq; exceptione major, nota? Denique sciebat princeps, hanc veram gloriam, hoc solidum decus, hoc genuinum esse augustalis familie axioma: Christo Ducatus sui valvas aperire; eique venienti in occursum, convulsis totius regionis sedibus, procedere: cum & hoc severissimè mandatum sit omnibus regibus, ut Filium exosculentur: nec in multitudine majorum errantium quærendum sit errori præsidium.

Quamquam nec omnes, qui sub Papatu vixerunt, periisse, æternumq; abjectos esse, existimandum est. Prædixerat enim Spiritus Sanctus per Danielelem Prophetam, tria genera hominum ex Antichristi faucibus ereptum iri, Edom, Moab & principium filiorum Ammon. quæ verba sic interpretatur Theosdotos, ut per Ammonitas, intelligat infantes, per baptismum Christo infitos, sed in infantia mortuos. per Edom, martyres, qui pro veritate religionis non dubitarunt poleram per vulnera mortem oppetere: trucidati tum à Pontificibus, ab Episcopis, à Doctoribus magistris nostris, tum à sanguinariis illis monachis, quos Præditores indigetant. Moabitas autem, ait Lutherus, significare eos, qui passim in toto orbe terrarum domino nostro Iesu Christo sub Papatu adhæserunt: licet timore præpediti Papatum publicè non oppugnarent. Cum primis verò voce Moab vult Lutherus accipi hos, qui decurso vitæ spacio, cum esset hinc migrandum, non in Maosin idolo, nec indulgentiarum nundinationibus; sed in Iesu Christi morte suam omnem fiduciam fixam habentes, decesserunt. Est enim hoc Dei opus stupendum, & omni prædicatione efferendum: quod, cum, Papatu flagrante, omnia loca omnesq; anguli opinione priorum meritorum personarent; tamen moribundi ad solum Christum hujusq; lytron deducti scribuntur. De quâ re, nec ab hoc tempore alienum, nec ijs, qui eum his de majorum salute cogitationibus fortè conflictantur, ingratum me facturum judicabam: si quæstiones illas sex, quas, teste Anshelmo, morituris proponebant, hoc in loco recitem. Ita enim Anshelmus, Cum aliquis, inquit, fratrum periculose decumbit; pium est & fructuosum, ut is per Sacerdotem in quæstionibus & quæ sequuntur, cohortationibus, benè multumq; exerceatur: primumq;

numque ex eo quaeratur: Frater, gaudeſne, quod in fide ſis moriturus? & ille respondeat: ita gaudeo. Age, confitere, te ita bene, ac debuiffes, non vixiſſe? confiteor. Eſne hoc propoſito, ubi ſupervixeris, ut te emendes? ſum vero. Crediſne, Ieſum Chriſtum dominum, Dei filium, eſſe propter te, & propter ſalutem tuam mortuum? etiam credo. Crediſne, te non poſſe ſalvari, niſi huius ipſius morte? credo. Agiſne Chriſto, pro tanto beneficio, gratias tantas, quantas animi tui anguſtia capere poteſt maximas? ago. His praemiffis, inquit Anſelmus, ſubſequetur ſacerdos in haec verba: profecto, frater, Chriſto oportet agas gratias, quamdiu vixeris: in huius morte collocatam habe fiduciam tuam univerſam: huius morte te totum cooperito; in hanc te induito, teque involve totum. cumque Dominus iudicare te volet, dicito: domine, mortem Jeſu Chriſti, domini mei, filii tui, pono mediam inter me & te tuumque iudicium: abſque hac declino forum, neque tecum congregior. ſi ipſe dixerit, te promeruiſſe hoc iudicium; responde: mortem domini mei Ieſu Chriſti mecum aſſero, atque huius precioſiſſimae necis meritum ſuccenturio in locum ejus, quo ego inſtructus eſſe debebam: nec ſum, dolor & pergat dicens: mortem domini mei Ieſu Chriſti ſacroſanctiſſimam ſtatuo mediam inter me & iram tuam, poſtea ter repetat: Domine, in manus tuas commendo ſpiritum meum. & qui aſtant, respondebunt: etiam Domine, ſulcipe in manus tuas huius aegroti, quem Tibi commendamus, ſpiritum, ita fiet, ut aegrotus placide obdormiat, nec videat mortem in aeternum. Haec Anſelmus. O conſilium Dei inenarrabile! o vias Domini imperveſtigabiles! o admirandam divinae benignitatis lucem, ſeſe in ipſa caligine adeo tlementer exerentem, & eorum temporum tenebras, ipſis etiam Aegyptiacis denſiores, quodammodo illuminantem!

Haec omnia cum praclare noſſet Princeps: nihil vel potentiorum iniqua iudicia, vel rabularum quorundam Romanenſium ſcommata, vel pericula impendentia moratus, exemplo Ezechiae & Joſiae clariffimorum regum, cultibus idololatricis plane exterminatis, pie & reverenter & magno ſtudio ac zelo, doctrinam, miniſterio Lutheri ab inquinamentis traditionum humanarum divinitus repurgatam, amplexus eſt, neque tantum amplexus eſt,

sed etiam ornavit, & usque ad extremum vitæ halitū constantissimè defendit. Neque enim Principi est obtemperandum Demadis consilio, qui Atheniensibus, denegantibus Alexandro Magno divinitatem, Cavete, dixit, ne terram amittatis, dum cælo injuriam fieri prohibetis: sed multò magis cavendum est, ne quid hominum suavis jussuè, quod contra Deum sit, perpetret: cui Deo arctissimis quisque vinculis obstricti sumus; & cujus in nos jus est & antiquissimum & maximum.

Non dubito, juvenes lectissimi; vos enim jam appello; fore ex vobis, qui hac meâ commemoratione afficiantur; qui pietatem magnitudinemque animi in D. Uldarico admirentur, tacitisque exoptent votis, licuisse sibi *εὐχόμενα*, ut his græcis verbis utar, hujus tanti Principis coram aspicere, inque ejus vultu contemplando herere atque commorari. Ac certè ipse, quod præfiscinè tamen dixerim, fateor, me mihi gratulari; quod te, Dive Uldarice, te tantum Principem, in cujus corde Spiritus sanctus habitabat; qui de Deo deque omnibus doctrinæ Christianæ partibus rectè sentiebas: cujus tua aula oraculum erat Germaniæ; gravitatis morum schola; honestatis palæstra, justitiæ officina: quod, inquam, te Principem, prudentiâ insignem, pietate, cultu, sermone, totoque habitu gravem, majestate corporis & oris reverendum, auctoritate in toto imperio valentem, coram videre mihi contigerit. Sed juvenes lectissimi, vos, qui hac mea pietatis Uldarici deprædicatione commoti, fortè optatis, potuisse vos oculis corporeis huius Principis externam speciem lustrare: quid censebitis vos facturos, si hujus Principis, vero Dei amore, recta in Christum fide, spe, constantiâ, omnibus virtutibus, Christiano heroe dignis, flagrans pectus vobis penitus introspicendum exponere hac mea oratione possem? Neque enim, Auditores, in labiis nata erat huic Principi religio: nec, quod plerique faciunt, curam aut regendi Ecclesias ita committebat aliis, ut ipse securus esset eorum, quæ fierent; aut discendi doctrinam, quæ est Ecclesiæ Iesu Christi propria, Theologis relinquebat: sed, cum toto corde religionem coleret, cum omnibus viribus, quantum homini fas est, in Dei gloriam incumberet: tum diligentissimus erat custos eorum, quæ ipse, cum fratre Divo Ioanne Alberto, Principe incomparabili, de Ecclesiis piè administrandis (factum id fuit anno supra sesquimil-

lesimum

lesimum quinquagesimo septimo) rectè promulgaverat: atque
ut juxta hanc formam, omnia tum in Dei verbo docendo, tum in
cultu celebrando peragerentur, summâ opera, quantâq; posset a-
nimi contentione maximâ enitebatur. quo quidem studio ita ar-
debat Princeps, ut illam Ecclesiarum scripto comprehensam con-
stitutionem, sub ipsum decretoriarum horarum articulum, ex omnibus
templorum amplissimi hujus Ducatus pulpitis, tanquam volun-
tatis suæ ultimam testationem, subditis suis proponeret, & in hac
publica fidei suæ confessione, annos 76. natos, hoc ipso die, an-
no abhinc sexto, latus placidusq; finiret: ut, quod de Theodosio
Ambrosius dixit; idem de hoc nostro Principe affirmare possi-
mus: eum de salute Ecclesiæ magis fuisse sollicitum, quam de sua
vita, deq; suis rebus. Doctrinam autem, quæ est Ecclesiæ lesu
Christi propria, Princeps ita fideliter didicerat, tam exactè co-
gnoverat, adeò feliciter imbiberat, ut rerum divinarum scientiâ
cum plerisque, qui eam profitentur, facile in certamen veniret.
nihil hic fingo. vivunt & supersunt, qui D. Principem intus no-
verunt: qui in ipsius animo non solum curam Ecclesiæ, hujusq;ne
ministris piè & rectè consulendi, sed etiam admirandam doctri-
næ cœlestis cognitionem, ipsumq; omnium virtutum chorum
habitasse: factis atq; opere deprehenderunt. hos testes hujus meæ
orationis cito & advoco. teq; ô Liber, quem Divus Princeps ma-
gnâ industria congeffit, quem suâ dextera conscripsit, quiq; in
plurimorum hominum manibus atque oculis versaris; te appello,
ut quantum in religione Christianâ Princeps potuerit, clarissimo
tuo testimonio comprobes! O Principem verè Principem! ô ve-
rè bonum & salutarem gubernatorem! Laudet Trajanum Plini-
us, eumq; Dîs simillimum faciat. hunc nostrum Principem veri
Dei vices in suâ administratione obiisse certò scimus, divinoq;us
munere his terris concessum donum gratâ mente agnoscimus.
quis ipsum jure non admiretur? quis justis eum non efferat præ-
dicationibus? quis eum negaverit esse vivum exemplum, quod
& in honestate defendendâ, & in sincerâ religione propaganda, &
in verâ pietate colendâ, & in jure Majestatis sustinendo magistra-
tus optimè sequatur?

Cum enim hoc, quod dixi, jus majestatis, finientibus quibus-
dam Jurisconsultis, sit potestas, de ijs, quæ ad universam rep.
per-

pertinent, quâ salutem tùm animæ, tùm corporis subditorum disponendi: Princeps noster, ut qui optimè nosset, in hac potestate & vinculum & amplitudinem & magnitudinem & auctoritatem Reipubl. versari: ita se in hoc jure sapienter gessit, ut ejus partes omnes & singulas summâ cum animi alacritate curaret. Itaq; cum veram illam animæ medicinam, aut potius Panacæam, Religionem orthodoxè - Catholicam; veriq; Dei, non ex humanæ rationis lacunis haustum, sed ex sacræ scripturæ fontibus derivatum cultum; severissimum Iesu Christi de quærendo primùm regno Dei, quodq; omnes æquè obligat, mandatum secutus; in hunc suum Ducatum, eo, quo diximus, modo, Princeps Vldariensis introduxisset: studio summo, fide pari, contentione non minore, ad ea quoq; quæ ad veram religionem tum retinendam, tum ad posteros propagandam: quæ ad civium mores, ad humanitatem, ad artium liberalium cognitionem facerent; animum adiecit. idq; quod rectè obiret Princeps; & alia præstantissima patriavit opera, quibus patriæ consultum fuit, de quibus ipsa immortalitas loquetur: & ad hanc Academiam; cujus tùm ex naufragio superiorum temporum reliquas tabulas divus JOANNES ALBERTUS, Dux Megapolitanus, impetrato FERDINANDI, invictissimi Imperatoris auxilio, recolligere ceperat, simul ac fasces suscepisset, omnes consilii & potentæ vires convertit. neq; id verbo tantum ostendit, sed & ipso facto se Musarum patronum, literatorum asylum, docentium discientiumq; scutum, adeoq; bonum & benignum Patrem tùm toti huic Lycéo, tùm omnibus nobis abunde comprobavit. dicam quod res est. perspectum habebat Princeps, & certò apud se deliberatum: in Academiis clavem omnis scientiæ & doctrinæ conservari: ab Academiis omnium dubiorum decisionem, tanquam ab oraculo quodam, peti: ex Academiis, ceu ex fonte quodâ saluberrimo, omnia bona in universum genus humanum promanare: deniq; salutem Reipubl. Academiarum salute contineri: esseq; verè regium, esse verè heroicum, esse cum ipsa propemodum divinitate conjunctum: fovere scholas: privilegia Academiarum facta rectaq; conservare: tutelam docentium & discientium legitimam suscipere: & ut Fridericus Imperator laudabiliter alicubi scripsit, dilectione quadam speciali ab omni injuriâ defendere hos, quorum scientiâ mundus illuminat.

luminatur, & vita subje&torum ad Deo & Principibus, Dei mi-
nistris, obediendum informatur. His causis motus Princeps VL-
DARICUS, amore verè paterno hanc Academiam complexus, à
divo JOANNE ALBERTO recollectam cum eodem restaura-
vit; restauratam ornavit; ornatam semper tutatus est, tanto studio,
ut hunc optimum Principem, partim à fratre JOANNE ALBER-
TO excitatum; partim ab hujus filio, JOANNE, Duce Megapo-
litano, beatissimæ memoriæ, nunquam satis laudato Principe, ad-
jutum; partim multos annos solum, pro legum hujus Academiæ
auctoritate, pro disciplinæ rigore, pro hujus Licèi dignitate, pro o-
ptimarû artiû cultura, pro docentium & discipulorum salute, pro ho-
rum parietum incolumitate, tanquam in orbe quodam stantem
senatorio, excubias, dum viveret, egisse, res loquatur.

Exposui, Auditores, rationem, quam Dux VLDARICUS
secutus est in exercenda ea potestate, quæ jus habet, de rebus ad
animæ subditorum salutem pertinentibus disponendi: quæq; fu-
erit ipsius in vera doctrinâ propagandâ, in sincero Dei cultu sta-
biliendo, in Ecclesiis legitimè constituendis, in studiis literarum
tuendis, pietas, quæ contentio, quod studium, hæcenus ostendi.
Restat, ut, quomodo cætera, quæ ad vitam civilem benè degen-
dam faciunt, idem curaverit; paucis indicem.

Ad vitam, in societate hominum benè feliciterq; degendam,
tribus esse opus adminiculis, saniores Politici tradunt, & ipsa te-
statur experientia: justitiâ, disciplinâ & Pace. Primò enim non
tam dextera indiget sinistrâ, atque justitiâ indiget societas civi-
lis: ut non immeritò dixerit Plato: Jovem metuentem generi hu-
mano, ne prorsus interiret, misisse Mercurium, qui adduxerit du-
as sorores, justitiam & pudorem, ut essent civitatum ornamenta,
& vincula, & amicitia conciliatrices. Justitia enim non solum
omnia munera civilia distribuit, & fontes pro delicti qualitate
punit: sed bonos præmiis excitando, malosque pœnis deterren-
do, efficit, ut cives inter se virtutum studio certent, contendant-
que, quis alterum magnitudine animi, erga superiores reveren-
tiâ, erga leges obedientiâ, vitæ honestate, morum innocentia,
modestia,

modestia, diligentia, & id genus aliis virtutibus, tanquam in quodam certamine Olympico vincat atque superet. Eadem iustitia precipit, ut quemadmodum agens accommodat se ei, quod patitur; sic in contractibus servetur aequalitas: non ut pars una exsuperet, altera deficiat, sed ut rerum iusta fiat aestimatio & compensatio. Quibus quidem iustitiae officiis nihil est ad societatem civilem utilius, nihil efficacius: in quibus colendis salus & incolumitas Reipub. consistit, & in negligendis interitus. Quam enim censebimus eius civitatis diuturnitatem, in qua mali bonis imperant? in qua sapiens incedit pedes, equitat stultus? in qua iuxta Crateris Thebani dictum, dantur coquo minae decem, scorto talentum, adulatori talenta decem, Philosopho triobulus, Consiliario fumus? in qua sine aequalitate fit permutatio, sine ratione communicatio? Nec est via ad Tyrannidem hac ipsa graduum iustitiae violatione ulla alia expeditior. Apologum scimus de Leonis, Vulpis, Equi & Asini societate: cum Asinus in divisione praedae proportionem, quam vocant, Arithmeticae, Equus Geometricae servasset: fuisse utrumque a Leone discerptum. Quid hoc significat aliud, quam Tyrannos, cum Reipub. in servitutem redigere satagunt, utramque violare iustitiam, & illam, quae Personas & officia distinguit, & hanc, quae in contractibus celebrandis omnes homines, idque necessitate quadam coacta, exaequat? Ac mihi quidem de iustitiae ad politicam societatem necessitate accuratius cogitanti venit in mentem eius, quod de Vlysse scriptum extat: quem ajunt ab Aëolo donatum esse utre, cui inclusi erant contrarii venti. sed, dormiente Ulysse, socios recluso utre, cum existimassent thesaurum in eo contineri, ventos imprudenter emisisse, qui totis viribus mari incumbentes Vlysses non sine fortunarum & vitae periculo in Aëoliam repulerint. Quid hac imagine venustius? quid ad iustitiae in Reipubl. necessitatem significandam accommodatius? quid explicatius? Vlysses enim, Auditores, non est ille erroneus a Poëtis descriptus Vlysses: sed est gubernator sapiens & prudens. is ventos contrarios, cives nempe; qui, ut Poeta inquit, bellua sunt multorum capitum; in Reipubl. corpus, legibus & disciplina constitutum, quasi in utrem, conclusos continet: omniaque x-

quabili

quabili jure & moderatione justâ administrat; adjutus à Deo. Ve
 enim oculus videat, & auris audiat: ut Princeps sit prudens & fe-
 lix, & ut subditi pareant: utrumque facit Dominus. Quam-
 diu igitur Magistratus juxta justitiæ præscriptum piè & sapienter
 Imperârit: tandiu navis reipublicæ secundo flumine & flumine
 fertur; estque incolumis, florens & beata. Verum enimverò,
 dormiente Vlysse, hoc est viro illo sapiente, aut remoto; aut, quæ
 est imbecillitas humana, negligenter etiam suum officium facien-
 te: cum socii avari solvunt harmoniam reipublicæ, cum omnia
 venalia habent, cum subditos onerant, injustos absolvunt, aliena
 ad se pertrahunt, publica non virtuti, sed libidini diripienda ce-
 dunt: continuo exoritur tristis tempestas, fit horribilis omnium
 rerum confusio: perturbantur, permiscentur, sursum deorsumque
 volvuntur omnia: reipublicæ navis conquassatur: ut eam calami-
 tatem lugeant ac deplorent, & exhorrescant tum subditi, tum
 magistratus. O prudentiæ vim admirabilem! ô fructum justiti-
 æ, cum nulla aliâ re, quantumvis preciosissimâ, permutandum!
 Ex quo & id patet, quanta sit disciplinæ ad politias ornandas ne-
 cessitas: cum compertum sit, honestâ piâque morum gubernatio-
 nem cum justâ administratione temper esse conjunctam, aut cer-
 tè ex eâ, tanquam ex stirpe surculum, provenire atque nasci. Pa-
 ce autem quantoperè ad urbes, ad regna, ad imperia augenda &
 amplificanda opus sit, si quis non videat; ne ille unquam sanis
 erit præditus oculis. contendat Crassus apud Ciceronem, sedi-
 tiones esse reipublicæ utiles & necessarias: probet easdem Ma-
 chiavellus & suadeat: nos & arcanum Tyrannidis statuimus,
 alere factiones inter cives: & ubique tum domi tum foris pacem
 sic desideramus, ita exosculamur, ut cum Poëta in ejus honorem
 canamus:

Pace nihil melius, nil pace salubrius orbi.

Cumque hæc ita sint, tum ut omnes intelligatis, me Duci
 VLDARICO tantum impertiri laudis, quantum Principi viro &
 sapientissimo gubernatori, & bono salutarique magistratui debe-
 atur; dico, quod omnibus notum est, & quod publicè constat:
 Principem VLDARICVM cum divo JOANNE AL-
 BERTO judicium in hoc Ducatu restituisse: eundemque non

non tantum disputationibus forensibus Provincialibus, etiam
ingravescente ætate, nisi valetudine excluderetur, præfuisse, sed
& , quas dederat subditis, leges ipsum accepisse: virtutem præ-
miis, scelera pœnis affecisse: finitimos in officio continuisse: cives
suos omnes, superiores cum inferioribus, justâ administratione,
ceu quadam aureâ Jovis catenâ, devinctos colligatosque habuisse:
bella civilia restinxisse: ab hoc orbe Balthico tû aliorum, tum Hi-
spanorû irruptiones, eadē, flâmas, rapinas avertisse auctoritate suâ
& verè heroicâ gravitate, animique celsitudine, virtutumque per
totam vitam culturâ, signum omnibus, quod in regendâ discipli-
na, tuendâque honestatis morum gubernatione sequantur, extu-
lisse: vigiliis, profectiones, labores, molestias, pro subditis, pro
uniuscujusque vitâ, pro totius Reipublicæ salute, sæpè exanclasse
gravissimas: saluum hunc Ducatum, & in Pace florentem toto
illo tempore, quo per annos 49. ad gubernacula sedis, divinitus
conservasse: ab eodemque Duce VLDarico commerciorum jura;
privatorum pacta; conjugii castitatem; vitæ cujusque incolumi-
tatem sanctè custodita: in dictis conventisque fidem religiosè
servatam: prætoriam; curiam; Senatum; quæsturam; archiva, pru-
denter instructa: atque hæc omnia sine cujusque injuria, sine subdi-
torum lacrimis, piè, sapienter, justè, fortiter, graviter, mode-
ratè, clementerque tum publicè, tum privatim esse administra-
ta.

Satis opinor hoc esse laudis, Auditores, atque ita reputo, ut
ij, qui hanc prædicationem meam verissimam esse sciunt, me-
cum recognoscant; reliqui, qui hæc fortè ex me primùm audi-
unt, intelligant, & florentissimum sub VLDarico Duce ac pro-
pæmodum aureum tempus, & ipsius Ducis VLDarici eximiam
& verè humanâ majorem felicitatem: quæ ut **DUCIBUS**
MEGAPOLITANIS propria sit ac perpetua, cum com-
munis salutis tûm ipsorum Principum causâ, sicut facimus, velle
& optare debemus; ut, quoties hujus temporis recordamur; recor-
dari autem nos oportebat quotidie; toties in hanc vocem nos exci-
temus.

*O clementissime Deus, immensum est, quod Tibi, qui
Principem VLDARICVM his terris largitus es, qui que*
cune

cum sanctis & laudatissimis regibus, Davidi, Iosaphato; Exe-
chiae, Constanino, Carolo Magno, addidisti, ut exemplo sit o-
mnibus magnis & in amplitudine collocatis, quod pie & recte
sequantur. est, inquam clementissime Deus, immensum, quod
Tibi, quod ipsi Principi VLARICO, quod ipsius praecclare
factis, quod hujus justissima administrationi debemus. Tu per huc
Principem opus religionis, primam ab HENRICO Paci-
fico, Duce Megapolitano, incoatum, & deinde ab JOAN-
NE ALBERTO continuatum, opus illud Herculeum, quo
nihil vel tibi gratius, vel nostro generi fructuosius, in his regio-
nibus perfecisti. Tuo beneficio, Portas Tibi sui Ducacus VL-
DARICO, cum fratre IOANNE ALBERTO, aperi-
entibus, Doctrina Prophetica & Apostolica, curru triumphali
invecta, apud nos in nostris Ecclesiis & Scholis pura habitat. Te
dante, Principibusq; ysdem allaborantibus, hac Academia ad
hanc vitam revocata est: cui nunc spiritum tempora formido-
losa velle intercludere videntur. Te curante, per eosdem ju-
dicatorum severitas reducta, virtuti praemia attributa, turpitu-
dines morte mulctata, disciplina exculpta, pax celebrata est.
Tuo munere, Princeps CAROLVS, Dux Megapolitanus,
Princeps optimus, Dominus noster clementissimus, Ecclesias,
Academiam, scholas, justitiam, disciplinam, pacem, totam
republicam a fratre VLdarico de manu in manum tradita &
accepta sedulo constanterq; defendit, colit, tuetur, administrat.
Jam, quod nos his tantis bonis, sevientibus undiq; procellis,
quiete tamen utimur fruimur: id Tuum est. Quod gloria
gentis Haenetae, splendorq; Ducum, ADOLPHVS FRI-
DERICVS, & JOANNES ALBERTVS. Du-
ces Megapolitani, domini nostri clementissimi, supersunt & flo-
rent: Tuum est. Quod uterq; eo est animo, ut tum Patrum
magni, tum divi avi sui JOANNIS ALBERTI; quem
ille plurimarum rerum laudabiliter gestarum socium, auctorem,
adjuto-

adjutor om̄q̄ habuit; Principis incomparabilis vestigiis laudatissimis insistant: id Tuum est. O clementissime Deus, immensum est, quod tibi debemus! Eja mitissime Pater, eja conserva, hac diaboli immanitate ubique grassante, inter hos maris terraq̄ motus, inter has undique erumpentes furias, conserva nobis hæc tua dona: conserva Ecclesiam: conserva Rempublicam: conserva hanc Academiam: conserva hujus Academiae hospitium, hanc urbem: conserva totum hunc Ducatum: conserva horum omnium bonorum servatores, patronos, curatores, & Rectores cum ceteros, tum Illustrissimos Duces Megapolitanos, dominos nostros clementissimos: conserva heroinas, Duces Megapolitanas, singulari bonitate atque clementia eximia Principes: conserva regias & illustres animas, quotquot divum Vldaricum propinquitate attingunt: conserva nos omnes, facq̄ nos vasa misericordiae, neq̄ abjicias nos inter vasa iræ. Tibi Deo Trinuni sic honor, laus, & gloria in omnem sempiternam æternitatem.

habuit; Principis interpres
hanc: id Tuam est. Utene
quid tibi debemus! Eja mihi
ad illi immunitate adique gratia
e, inter has antiquas et antiquas
dona: serva Ecclesiam:
Academiam: serva hanc
serva tecum hanc Ducem
servatorem, patris, curam
Illustrissimus Dux Megeto
rissimas: serva hanc, De
tate atque clementia cum
hanc animas, quosque in
te accingunt: serva hanc
hanc, nos ad hanc hanc
Dux Trinitatis hanc, hanc,
hanc hanc hanc

